

PROTESTANTEN UIT HET LAND VAN NEVELE (1540-1650)

(Hooft bij een nog later te verschijnen artikel over de Reformatie in Het land van Nevele)

In de voorbije decennia zijn her en der lijsten verschenen met namen van protestanten uit ons werkgebied die tijdens de godsdiensttroebelen van de 16de en begin 17de eeuw werden vervolgd, gedood, verbannen of die naar veiliger oorden zijn gevlucht (zie hierna: geraadpleegde werken).

In dit overzicht probeer ik uit die vele lijsten zo veel mogelijk namen van calvinisten, doopsgezinden en zgn. kettters samen te brengen.

Om twee redenen heb ik mij niet beperkt tot inwoners uit het Land van Nevele en heb ik de lijst uitgebreid met de namen van gereformeerde Lovendegemners. Nogal wat inwoners van Merendree trokken naar Lovendegem om er een protestantse predikatie bij te wonen en Lovendegemners gingen vaak naar nachtelijke preken in Merendree. Die 'godsdienstige' grens tussen de twee gemeenten valt moeilijk af te bakenen; er waren bovendien intense contacten en familiebanden tussen de inwoners van beide gemeenten en zeker tussen de aanhangers van de nieuwe leer.

Er is nog een tweede reden om ook Lovendegemners in deze lijst op te nemen. In de *Geschiedenis van Lovendegem*¹ wordt onder het kopje 'Aanhangers van het protestantisme' met geen woord gerept over de grote impact die de reformatie had in Lovendegem of over de vele inwoners uit overigens bekende families die met hun have en goed Lovendegem definitief hebben verlaten en naar het Noorden zijn gevlucht, waar hen een veilige en vaak betere toekomst wachtte.

Mijn lijst kan onmogelijk volledig zijn. Enkel de namen van die personen die door de wereldlijke of kerkelijke overheid werden vervolgd, zijn tot ons gekomen. En ook zijn veel documenten in de loop der tijd vernietigd of verdwenen. Hoe vele honderden hervormingsgezinden onze streek hebben verlaten zonder een spoor na te laten, weten we niet. Wel weten we dat hele landerijen en boerderijen er na deze godsdienstoorlog verlaten bij lagen en stilaan opnieuw werden bevolkt. Soms komt wel eens een Nederlandse genealoog uiteindelijk terecht bij voorouders uit onze streek en zo kan weer eens een gevluchte protestant op het spoor worden gekomen. Daarom zijn aanvullingen op deze lijst steeds welkom.

ARENS, HARENS, Tanneken, doopsgezinde, geboren te Lovendegem, overleden na 1666. Trouwt in augustus 1658 te Aardenburg met Pieter van Raemsdonck, weduwnaar van Elisabeth d'Hoye en wonende te Beostereede.

ARENS, Cornelis, zoon van Marten, omtrent 46 jaar bij zijn arrestatie in 1609, landsman en schepen van Lovendegem. Beschuldiging: uit nieuwsgierigheid predikatie in Lovendegem bijgewoond. Straf: boete van 32 carolusgulden.

ARENS, Lyven, doopsgezinde, geboren te Lovendegem omstreeks 1634. Trouwt op 9 mei 1666 te Aardenbrug met Vyntien Rijckaerts, geboren omstreeks 1639 te Lovendegem.

BAETSLEER (BOTSALIERS), Jan, zoon van Arent, 34 jaar bij zijn arrestatie in 1609, ongehuwd, woont bij Pieter Neyt in Lovendegem. Beschuldiging: naar predikatie geweest in Lovendegem. Straf: zak rogge schenken aan de armen van Lovendegem.

BLANKAERT, Jacques, ketelmaker van Zomergem, beeldstormer, werd op 16 mei 1567 buiten Sint-Baafs in Gent gehangen.

¹ M. van der Laakt (eindredactie), *Geschiedenis van Lovendegem*, Werkgroep geschiedenis van Lovendegem, Lovendegem, 2010.

BLIECKS, Jossine, echtgenote van Josse Ghusse, heer van de heerlijkheid Leystrate te Zeveren. Voor de Raad van Beroerten gedaagd in 1569. Samen met haar man verbannen.

BOGAERT, Adriaan, calvinist uit Lotenhulle. Ging tijdens de passiepreek op Goede Vrijdag 1567 de pastoor in de kerk luidop uitschelden.

BOLLINCK, Joos, landbouwer uit Hansbeke. Werd op 6 juli 1608 lid van de Hervormde Kerk van Aardenburg.

BRAET, Aegidius, inwoner van Hansbeke. Werd tussen 1627 en 1644 door bisschop Triest verdacht van ketterij.

CALLANT, Jenijn, ketter uit Landegem. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

CLAEIJS (Clays), Segher, zoon van Gheerolf. Doopsgezinde. Kerk- en armmeester van Lovendegem. Vestigde zich na 1 oktober 1629 in De Biezen toen zijn geloofsgenoten Lieven d'Oosterlinck en Christtofel Hebberecht in 1629 voor het geestelijk hof in Gent werden gedaagd. Was in 1636 lid van de Doopsgezinde Gemeente.

CLAYS, Jan, 54 jaar bij zijn arrestatie in 1609. Beschuldiging: naar preek geweest op zijn hoeve. Straf: boete van 32 carolusgulden.

CLAYS, Laurens z.v. Roelandt, 25 jaar oud bij zijn arrestatie in 1609, wever van beroep, woonde in Lovendegem. Beschuldiging: naar predikatie geweest in Lovendegem. Straf: vermaning.

CLAYS, Salomon z.v. Jan Pietersone (zie hierboven Clays Jan), 20 jaar bij zijn arrestatie in 1609. Beschuldiging: predikatie van 10 oktober 1609 bijgewoond; diverse andere preken in Lovendegem bijgewoond; zelf herdoopt en anderen doen dopen; eenvoudige mensen misleid en aangespoord om naar de preken te gaan. Straf: boete van 200 gulden, verbanning uit de Zuidelijke Nederlanden; proceskosten betalen.

COCKUUT, Adriaan, ketter uit Landegem. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

COEN, Matthys z.v. Matthys, landman in Lovendegem, 46 jaar oud bij zijn arrestatie in 1609. Beschuldiging: naar een predikatie geweest in Lovendegem. Straf: geldboete van 100 carolusgulden.

COENE, Lieven en echtgenote, kettters uit Poesele. Vluchtten tijdens de razzia van 2 op 3 maart 1568 als calvinist vermoedelijk naar Engeland. Hij kreeg daar een goede opleiding en werd in 1578 calvinistisch predikant in Vinkt. Dezelfde functie had hij voordien reeds enkele maanden uitgeoefend in het West-Vlaamse Pittem. Gevlucht voor de voortdurende onlusten werd hij op 1 augustus 1580 door de classis van Beosteneinde te Triniteit (een verdwenen dorp in Zeeuws-Vlaanderen in de omgeving van Terneuzen) als predikant aangesteld.

COENE, Laureyns², in 1580 vermeld als geus "gheseyt Pousselaere, een valschaert (...) Hy was van synen styl, een aerm schepper ofte parmentier (kleermaker) hebbende gepacht de cleen ammanie van

² K. Vershelde, *Geschiedenis van Middelburg in Vlaenderen*, Brugge, 1867, p. 95

<https://books.google.be/books?id=FEZgAAAACAAJ&pg=PA95&dq=coene+pousselaere&hl=nl&sa=X&ved=2ahUKEWiKu8i-ifzrAhVK3qQKHf26CvcQ6AEwAHoECAAQAg#v=onepage&q=coene%20pousselaere&f=false>

Middelburgh" (...) was "int landt van Nevele achterhaelt van eenen valschen eedt" (vervolgd wegens meineed).

CORDIER, Corneli, ketter uit Vinkt. Wagenvoerder van beroep. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

CORNELIA, echtgenote van Pieter De Suttere en moeder van Joos Bollinck. Oud parochiaan van Hansbeke. Werd met schriftelijke attestatie van Gillis Van Hulle en Gillis Van Kerrebroeck, ook gewezen inwoners van Hansbeke, op 7 april 1613 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

CROOKS, Cornelia, afkomstig uit Hansbeke. Werd in 1612 met mondelinge attestatie van Joos Bollinck en andere geloofsgenoten uit Hansbeke lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg (misschien is dit dezelfde Cornelia als hiervoor).

DE BAEDTS, Jacob, doopsgezinde uit Merendree. Was ondernemer en stelde samen met zijn familielid Olivier de Baedts in Gent zijn huis open voor doperse geloofsgenoten. Werd op 28 december 1565 te Gent gearresteerd en veroordeeld tot een boete van 100 p. tourn.

DE BAEDTS, Olivier, echtgenoot van Callekin Steyaert, doopsgezinde uit Merendree. Stelde samen met Jacob De Baedts te Gent zijn huis open voor doopsgezinden. Werd gearresteerd maar kwam in december 1559 mits het betalen van de gerechtskosten weer op vrije voeten.

DE BAETS (DE BATS, DE BOOTS), Francijnken, dochter van Joris, geboren omstreeks 1573, ongeveer 36 jaar bij haar arrestatie in 1609. Getrouwd met Franchoys Standaert, zoon van Charles Standaert uit Zomergem. Werd verhoord en ervan beschuldigd op 10 oktober 1609 naar een predikatie te zijn geweest in Lovendegem. Straf: geldboete van 12 gulden. Vestigde zich voor of in 1629 na het overlijden van haar man in De Biezen bij Aardenburg. Zij is overleden na 1629.

DE BAETS (VAETS?), Jan, ketter uit Merendree. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

DE BATS, Jacques, landbouwer uit Merendree. Werd op 5 april 1609 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

DE CUIJPER, Abraham, doopsgezind. Geboren te Lovendegem en overleden na 1654. Schonk in 1650 voor het nieuwe vermaanhuis in Aardenburg 8 Vlaamse ponden, 6 schellingen en 8 groten. Werd op 29 juni 1654 poorter van Aardenburg.

DE CUYPERE, Bauwen, zoon van Heyndricx, jongere broer van Franchoys de Cuypere, 23 jaar bij zijn arrestatie in 1609, landman van beroep en getrouwd. Beschuldiging: naar een predikatie geweest in Lovendegem. Straf: geldboete van 20 gulden.

DE CUYPERE, Franchoys, zoon van Heindricx, ongeveer 36 jaar bij zijn arrestatie in 1609, landman en gehuwd met Suzanneken Clays, woonde in Lovendegem. Beschuldiging: naar een predikatie geweest in Lovendegem. Straf: geldboete van 12 gulden.

DE CUYPERE, Henricus/Heindricx, inwoner van Hansbeke en pachter van het "Goed ter Voorde". Huwde een eerste keer met Elisabeth Van Wassenhove op 24 april 1632 en een tweede keer met Anna Vanheyste op 6 maart 1639. Was schepen van Hansbeke van 1633 tot 1641 en werd op 10 juli 1641 tot burgemeester aangesteld. Werd in 1644 verdacht van ketterij maar volbracht wel zijn paasplicht.

DE DOBBELAERE, Adriaen z.v. Adriaen, 26 jaar bij zijn arrestatie in 1609, landsman in Lovendegem. Beschuldiging: naar predikatie geweest in de buurt van Merendree. Straf: vermaning.

DE GAUDISABOIS, Claes, inwoner van Hansbeke. Werd samen met zijn vrouw Betgen op 3 januari 1610 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

DE JONCHEERE, Aldegonde, dochter van Gerolf uit Merendree. Geboren in 1534. Werd op 26 september 1561 gearresteerd. Was niet herdoopt maar wenste het nog te worden. Bevriend met Neelkin, de echtgenote van Pieter Van Maldeghem uit Nevele.

DE JONCHEERE, Jacob, inwoner van Merendree. Werd in 1585 gearresteerd onder verdenking van anabaptisme.

DE JONCHEERE, Janneken, dochter van Gerolf uit Merendree. Werd op 30 december 1561 gearresteerd en was herdoopt. Was bevriend met Neelken, de echtgenote van Pieter Van Maldeghem uit Nevele. Werd op 31 juli 1562 te Gent verbrand.

DE JONCHEERE, Pieter, geboren in 1532. Anabaptist. Zoon van Gerolf uit Merendree. Was linnenwever van beroep. Verhuisde na zijn huwelijk naar Hansbeke waar hij een propaganda-actie begon. Had twee kinderen David en Betkin. Werd op 26 september 1561 gearresteerd en op 12 maart 1562 op de Vrijdagmarkt te Gent verbrand.

DE JONCHEERE, Vijntken, dochter van Gerolf uit Merendree. Geboren in 1530. Was herdoopt en werd op 26 september 1561 gearresteerd. Bevriend met Neelkin, echtgenote van Pieter Van Maldeghem uit Nevele. Op 21 juli 1562 te Gent verbrand.

DE MEYERE, Boudewijn, inwoner van Merendree. Volbracht zijn paasplicht niet. Was in 1627 al gevlucht uit Merendree. Boudewijn de Meyere was vanaf 1631 bedienaar van het woord in Doopsgezinde Gemeente van Aardenburg en verving vanaf 1634 Jacob van Maldegem als voorganger tijdens diens gijzeling door de Spanjaarden. Hij werd op de eerste paasdag 1638 tot oudste van de Gemeente bevestigd. Boudewijn de Meyere was er predikant van 1633 tot 1651.

DE MEYERE, Gillis, gewezen pastoor van Vinderhoute werd wegens heresie op 3 april 1568 op het Veerleplein in Gent verbrand.

DE MEYERE, Lynken, geboren in 1536. Echtgenote van Pieter Van Maele uit Landegem "*ofte daer ontrent*". Gehuwd in een doopsgezinde vergadering in Gent. Lynken verlangde herdoopt te worden. Werd op 26 september 1561 met haar man gearresteerd en op 24 maart 1562 in het Gravensteen onthoofd.

DE MEYERE, Petrus, getrouwd met Anna van Wassenhove. Inwoner van Merendree. Door de pastoor als ketter aangeduid. Petrus de Meyere en zijn echtgenote Anna van Wassenhove hielden in 1627 hun Pasen niet. In zijn verslag van 1630 schrijft bisschop Triest dat Petrus de Meyere al op 6 september 1630 uitgeweken is. Hij staat in 1636 genoteerd als lid van de Doopsgezinde Gemeente van Aardenburg.

DE MEYERE, Philip, zoon van Joos, landbouwer uit Merendree, ongeveer 45 jaar in 1609, ongehuwd. Werd op 10 oktober 1609 aangehouden na een bijeenkomst van doopsgezinden op de scheiding van Lovendegem en Merendree. Straf: 100 carolusgulden.

DE PAU, Pieter, inwoner van Merendree. Trok vóór 1538 naar Duitsland om er de volwassendoop te ontvangen samen met zijn neef Jan Steyaert. Werd bij zijn thuiskomst gearresteerd en na jarenlange gevangenschap op 17 mei 1542 te Vinderhoute terechtgesteld. Zijn goederen werden geconfisqueerd.

DE PAU, Willem, inwoner van Merendree. Had in Vinderhoute nauwe contacten met pastoor Gillis de Meyere die in juni-juli 1566 tot het protestantisme overging. Werd na het 'Wonderjaar' en de troebelen van 1566 als anabaptist vervolgd. Verschafte in het voorjaar van 1567 onderdak aan geloofsgezinden te Gent. Kon in de nacht van 16-17 juli 1567 vluchten. Werd op 29 oktober 1578 poorter van Gent.

DE SCRIVERE, Joos, wever uit Hansbeke. Verdacht van ketterij. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

DE SMIT, Jan en echtgenote, kettters uit Merendree. Vluchtten in de nacht van 2 op 3 maart 1568 en trokken naar Friesland tussen 1572 en 1574.

DE SUTTERE, Pieter, inwoner uit Hansbeke. Werd in 1613 samen met zijn vrouw Cornelia, moeder van Joos Bollinck, lid van de Hervormde Kerk in Aardenburg.

D'OOSTERLINCK, Lieven, inwoner van Lovendegem, getrouwd met Joanna Roets. Bij een onderzoek naar de doopsgezinden werd hij in 1629 voor het geestelijk hof te Gent gedaagd. Vertrok met zijn gezin naar De Biezen nabij Aardenburg. Hij werd op 20 oktober 1636 in het gemeenteboek van de Doopsgezinde Gemeente Aardenburg opgenomen. Daarna zou hij, althans volgens de verklaring van de pastoor, zijn teruggekeerd naar Lovendegem. Dat blijkt uit het feit dat de Gentse bisschop Antonius Triest in zijn visitatieverslagen voor de jaren 1646, 1648 en 1651 in Lovendegem, *Levinus Oosterlinck* als een hardnekkige, verdorven en ketterse wederdoper blijft catalogeren. Nochtans staat ook hij vanaf 20 oktober 1636 als een volwaardig lidmaat ingeschreven bij de Doopsgezinde Gemeente van Aardenburg. Waarschijnlijk behoorde Lieven tot diegenen uit de streek, die wekelijks op zaterdagavond of zondagmorgen te voet of per kar naar Aardenburg trokken om er de gegeerde doopsgezinde vermaningen bij te wonen. Overleden te Lovendegem na 1651.

GAUDISSABOIS, Pieter, zoon van Anthonius, wever in Lovendegem, 34 jaar bij zijn arrestatie in 1609. Beschuldiging: naar een predikatie geweest in Lovendegem. Straf: geldboete van 100 carolusgulden.

GHEERAERTS, Pieter, anabaptist uit Merendree. Werd op 6 februari 1569 omwille van zijn geloof op de brandstapel van St.-Pieters te Gent terechtgesteld.

GOORTS, Cornelia, inwoonster van Hansbeke. Werd op 1 juli 1612 lid van de Hervormde Kerk in Aardenburg.

GHUSSE (GHUUS, GUUS, GUNS), Josse, echtgenoot van Jossine Bliecks. Heer van de heerlijkheid Leystrate te Zeveren. Voor de Raad van Beroerten gedaagd. Samen met zijn echtgenote verbannen. Vluchtten in de nacht van 2 op 3 maart 1568. Zijn roerende goederen werden geconfisqueerd en op 23 juni 1569 op 393 lb. geschat. Hij bezat een behuisde hofstede, een klein bos te Wontergem, een cijns te Grammene. Ghusse had echter ook een schuld van 20 sch. gr. jaarlijks aan Hector de Zuttere. Na zijn verbanning werd hij legerkapitein bij de Hollandse 'vijand'.

HEBBERECHT, Christoffel, doopsgezinde van Lovendegem. Werd in 1629 enige dagen in Gent gevangengezet, om er nadien een door het '*Gheestelick hof*' een bikkelhard verhoor te ondergaan. Ten overstaan van dit hof bekeerde hij zich en kon daarna vrijuit gaan. Vluchtte naar Aardenburg en stond er al op 24 maart 1633 als poorter ingeschreven. Vestigde zich waarschijnlijk in het begin van dat jaar definitief in De Biezen, de plek waar reeds een aanzienlijk aantal van zijn dorpsgenoten hun toevlucht genomen hadden. Drie jaar later op 7 april 1636 treffen we zijn naam aan op de lijst van lidmaten van de Doopsgezinde Gemeente Aardenburg en vanaf 1641 is hij er tevens diaken. Inmiddels wist Christoffel Hebberecht met zijn gezin zich compleet te assimileren in zijn nieuwe leefmilieu en had hij de reputatie van een welgesteld man te zijn. Dat wordt bevestigd door het feit dat het stadsbestuur in

die tijd bij hem een lening van 1200 gulden aanging, geld dat ze hard nodig hadden voor de dringende instandhoudingswerken aan de gereformeerde Sint-Baafskerk. Overleden te Aardenburg in 1654. Uit zijn huwelijk: Ghijsel en Tanneken Hebberecht

HEBBERECHT, Ghijsel, zoon van Christoffel, geboren voor 1621 te Lovendegem. Waarschijnlijk samen met zijn ouders en zijn zus Tanneken in 1629 uitgeweken naar Aardenburg. Hoewel hij doopsgezind was, staat zijn naam niet op de lijsten van de lidmaten van de Doopsgezinde Gemeente van Aardenburg die gaan tot 1640. In 1651 was hij beroepen tot *vermaner* of leraar van de Gemeente. Ten behoeve van het omstreeks 1650 gereedgekomen nieuwe vermaanhuis aan de Weststraat te Aardenburg schonk hij 21 Vlaamse ponden, 18 schellingen en 4 groten. Hij wordt omstreeks 1661 benoemd als voogd over de nagelaten wezen van zijn zuster Tanneken Hebberecht (ook Albrecht genoemd): het 5-jarige Janneken en het 3-jarige Josijntgen van wie Jacob van Eegen de vader is.

HEBBERECHTS, Tanneken, dochter van Christoffel, geboren voor 1621 in Lovendegem, overleden omstreeks 1661. Was in 1636 lid van de Doopsgezinde Gemeente van Aardenburg. Trouwde op 21 januari 1655 te Aardenburg met Jacob Van Eeghen, zoon van Christiaan geboren omstreeks 1631 te Kortemark, lakenkoopman van beroep. Zij werd begraven te Aardenburg op 7 februari 1697.

HEINDRICK, Grietkin, geboren te Hos bij 's Hertogenbosch, 23 jaar, gehuwd met Martin van der Sluus uit Zomergem, doopsgezind, werd op 17 maart 1573 om 14 uur op de Vrijdagmarkt te Gent verbrand.

HEINDRICKX, Lucas, landarbeider uit Landegem en woonde er op de wijk Overdam. Werd op 10 december 1561 als doopsgezinde te Brugge op de Burg verbrand. Zijn goederen werden geconfisqueerd.

HEYNDRIX, Vintgen, in 1627 inwoonster van Hansbeke. Was toen 80 jaar oud en zeer ketters. Weduwe van Jan Van Vinckt, zoon van Jacob. Stierf op 25 september 1628 en liet zich niet berechten. Werd begraven in de tuin op het erf van haar zoon Jacques.

HEINDRICKX, Willem, doopsgezinde uit Merendree. Kreeg op 15 september 1570 maar een lichte straf omdat hij berouw had getoond.

HEYSTE, Philippina, doopsgezinde uit Merendree. Kreeg in 1570 een lichte straf omdat ze berouw had getoond.

JACOBS, Neelken, afkomstig uit Nevele. Had de volwassendoop ontvangen samen met haar man Adriaan Pau (Pan). Werd op 18 juni 1559 te Antwerpen geëxecuteerd door verdrinking in de Schelde. Haar man Adriaan Pau werd op 18 juni 1559 te Antwerpen onthoofd. Haar goederen werden geconfisqueerd.

Janneken, echtgenote van Joos BOLLINCK, afkomstig uit Hansbeke. Werd op 4 juli 1610 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

KAKART, Judocus, inwoner uit Nevele. Werd in 1649 door bisschop Triest verdacht van ketterij. In zijn huis vonden gemengde bijeenkomsten plaats.

KERCKAERT, Arent, zoon van Lieven, was in 1609 ongeveer 45 jaar, landman in Lovendegem, zwager van Franchoy de Cuypere. Beschuldiging: naar predikatie geweest in Lovendegem. Straf: zak rogge schenken aan de armen van Lovendegem.

KERCHOVE, Gillis, geboren te Lovendegem en er gedoopt op 1 april 1640. Doopsgezind. Trouwt een eerste keer met Maiken Praets, overleden voor 1661. Trouwt op 26 februari 1661 te Aardenburg met

Tanneken, geboren te Assenede, dochter van Pieter Raemdonck. Overleden voor 1667. Op 18 september 1667 trouwt hij een derde keer te Aardenburg met Neeltie De Geeter, geboren te Eeklo en overleden na 1684.

KINDEKENS, Janneken, geboren te Moerbeke bij Geraardsbergen in 1538. Echtgenote van linnenwever Jan van Eenhoorne uit Landegem. Gehuwd tijdens een doperse bijeenkomst. Wenste herdoopt te worden. Werd op 24 maart 1562 onthoofd in het Gravensteen te Gent.

LEENEZONE, Lieven, zoon van Hector, 26 jaar in 1609, schipper van beroep wonende in Lovendegem, schoonbroer van Geleynken Waelpuut. Beschuldiging: naar predikatie geweest in Lovendegem. Straf: zak rogge schenken aan de armen van Lovendegem.

LIEBAERT, Martin en echtgenote, ketters uit Merendree. Vluchtten in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

LIEVENS, Jan, landbouwer uit Merendree. Werd op 12 juli 1609 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

MABILIS, Niklaas, ketter uit Hansbeke. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568. Kwam in 1581 als calvinistisch voorman terug naar Hansbeke.

MANAUTS, Arnoldina, inwonerster van Merendree of Hansbeke. Had haar kind door een calvinistisch predikant laten dopen in 1568. Toonde berouw over haar 'dwaling'.

MARTENS, Jan, omstreeks 1590 te Hansbeke geboren, zoon van Jacob en Livina Claeys. Verloofde in doopsgezinde middens en huwde omstreeks 1615 met Barbelken, zuster van de doopsgezinde Jan Speeckaert uit Landegem. Werd op 24 oktober 1619 leenman van het leenhof van Hansbeke. Zetelde vanaf 1623 als burgemeester in de schepensbank te Hansbeke. Zijn vrouw stierf op 3 maart 1636. Hij hertrouwde op 2 mei 1639 met Elisabeth Ryckaert, dochter van Arent, vermoedelijk uit Ursel. Vanaf 1640 werd Jan Martens net als andere vermeende ketters door de parochiegeestelijkheid in het oog gehouden. Stierf te Hansbeke op 27 september 1646.

MARTINS, Betkin, geboren te Deinze. Echtgenote van Pieter van Maldegem, geboren te Nevele. Doopsgezinde. Zij werd samen met haar man aangehouden op 30 december 1561. Zij was reeds geruime tijd vóór die datum herdoopt. Betkin Martins werd op 21 juli 1562 op de Vrijdagmarkt te Gent verbrand.

MOENS, Jehannken, dochter van Marten en weduwe van Jan Bauwens, woonde in Lovendegem, ongeveer 50 jaar oud in 1609. Beschuldigingen: op 10 oktober 1609 doperse predikatie bijgewoond op de wijk Lo in Lovendegem. Straf: boete van 100 gulden; verbannen uit Gent en uit de Zuidelijke Nederlanden.

PRAET, Claeys. Waarschijnlijk is hij dezelfde als Nicolaus Praet te Lovendegem die in de visitatieverslagen van bisschop Triest in 1646 en 1648 samen met Livinus Doosterlinck en de gezusters Catharina en Susanna Willems vier zeer verdorven ketters worden genoemd. Hij was getrouwd met Susanneken Praets. Beiden waren in 1636 lidmaat van de Doopsgezinde Gemeente van Aardenburg en beiden zijn ze na 1651 overleden.

PAU (PAN), Adriaan, anabaptist uit Nevele. Getrouwd met Neelken Jacobs. Werd op 18 juni 1559 te Antwerpen onthoofd.

REDIABLE, Pieter. Zijn echtgenote uit Hansbeke had in 1568 een kind laten dopen door een calvinistisch predikant.

ROETS, Eweyn, zoon van Gillis, getrouwd, 47 jaar in 1609, wever, woont in Lovendegem. Beschuldiging: preek van Jan Dooms bijgewoond. Straf: zak rogge schenken aan de armen van Lovendegem.

ROOTSAERT, Lippynken. Hoewel afkomstig van Bellem speelde haar levensverhaal zich voor een stuk af in de doopsgezinde middens van Landegem en Merendree. In 1560 woonde Lippynken die inmiddels getrouwd was met Pieter Geeraerts, in Landegem en vervolgens in Merendree, twee haarden van doperdom. In 1565 was zij reeds gewonnen voor het nieuwe geloof en verliet ze haar woonplaats en geboortestreek en trok ze met haar man en hun twee kinderen naar Franeker (Francher) in Friesland, waar zij zich lieten herdopen. Maar toen de toestand ook daar te onzeker werd, ruilden ze Friesland voor Gent. In Gent werden hun twee volgende kinderen geboren en omdat ze niet katholiek gedoopt waren, werden ze hen bij wet ontnomen en geplaatst in gezinnen van katholieke Gentse hellebaardiers. Op 6 februari 1569 werd haar man Pieter Geeraerts omwille van zijn geloof op de brandstapel van St.-Pieters te Gent terechtgesteld. In november 1573 nam Lippynken deel aan een doperse predikatie in Gent en werd op de 18de van dezelfde maand gearresteerd en opgesloten in de kerkers van het Gravensteen. Meer dan twee jaar bracht zij er door in de meest afschuwelijke levensomstandigheden en werd uiteindelijk op 19 juli 1576 op het schavot binnen het Gravensteen onthoofd.

sRUYTERS/RUYTENS, Vyntken, dochter van Philips. Weduwe van Lieven Willems. Nam op 10 oktober 1609 deel aan een doopsgezinde vergadering tussen Lovendegem en Merendree. Straf: zak rogge schenken aan de armen van Lovendegem.

SETTERMAN, Cornelis, landbouwer uit Hansbeke. Werd op 4 juli 1610 lid van de Hervormde Kerk in Aardenburg.

SETTERMANS, Janneken, echtgenote van Jan Steyaert uit Hansbeke. Werd op 4 oktober 1609 lid van de Hervormde Kerk in Aardenburg.⁷

SETTERMANS, Sara, inwoonster van Hansbeke. Werd in 1610 samen met haar man Matthys Van Daele lid van de Hervormde Kerk in Aardenburg.

SEYS, Joos, ketter uit Nevele. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

SLOCK, François, werd geboren te Lovendegem. Doopsgezind. Op 8 juli 1655 werd hij poorter van Aardenburg. Overleden na 1672.

SLOCK, Pieter, zoon van Marten, 31 jaar in 1609, getrouwd met Sara van Wassenhove, landman in Lovendegem. Pastoor Vande Keere van Lovendegem omschreef hem in 1609 als een slechte man. Hij werd er in 1609 van beschuldigd naar predikatie te zijn geweest in Lovendegem. Moet als straf een zak rogge schenken aan de armen van Lovendegem.

SNOUK, Willem, ketter uit Hansbeke. Waarschijnlijk koster van Hansbeke. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

SPECAERT/ SPEECKAERTS, Maeyken, inwoonster van Merendree. Werd op 12 juli 1609 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

SPEECKAERT, Barbelken, dochter van Jan en Barbara Braus. Gedoopt te Nevele op 16 april 1594. Zuster van de doopsgezinde Jan Speeckaert. Huwde omstreeks 1615 met Jan Martens uit Hansbeke, verdacht van ketterij.

SPEECKAERT, Jan, zoon van Jan en Barbara Braus. Gehuwd met Pierijnken Van Renterghem. Beiden waren doopsgezinden te Nevele. Woonden er op het Goed ten Heule. Hij werd op 12 juli 1609 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

SPEECKAERT, Joanna, ketter uit Merendree. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

SPEECKAERT, Maria, inwoner van Hansbeke. Wordt omstreeks 1616 van ketterij verdacht.

SPIEGHELE, Francois, voormalig wever. Werd predikant te Merendree in 1578.

STANDAERT, Franchoys, zoon van Charles, ongeveer 38 jaar oud in 1609, getrouwd met Francynken de Baets, landman in Lovendegem en schepen geweest van de Keure van Sleidinge. Beschuldiging: naar predikatie geweest in Lovendegem. Straf: geldboete van 20 gulden. Overleden op 27 april 1622 in Lovendegem en rooms-katholiek begraven.

STANDAERT, Tanneken, dochter van Charles, getrouwd met Franchoys de Cuypere, woont in Lovendegem, kent haar leeftijd niet. Beschuldiging: op 10 oktober 1609 predikatie bijgewoond in Lovendegem; is verdacht van heresie omdat haar man zeer verdacht is. Straf: zak rogge schenken aan de armen van Lovendegem.

STEYAERT, Arent en echtgenote, inwoners van Merendree. Werden na het 'Wonderjaar' en de troebelen van 1566 als anabaptist vervolgd. Vluchtten in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

STEYAERT, Callekin, dochter van schepen Olivier Steyaert uit Merendree en echtgenote van Jacob de Baedts. Werd begin 1562 in Gent gearresteerd om haar doopsgezinde overtuiging maar weldra als *wat simpele van verstande zijnde* door de inquisiteurs uit de gevangenis ontslagen.

STEYAERT, Hannekin, inwoner van Merendree. Werd in december 1544 als ketter te Vinderhoute onthoofd. Had bezittingen ter waarde van 184 p. tourn.

STEYAERT, Jan, inwoner van Merendree. Was samen met zijn neef Pieter de Pau gewonnen voor het anabaptisme. Trokken samen naar Duitsland om er de volwassendoop te ontvangen. Kwamen ontgoocheld naar hun geboortestreek terug. Vermoedelijk in 1538 ingerekend. Werd op 17 mei 1542 onthoofd te Vinderhoute bij sententie van de leenmannen en schepenen van Vinderhoute-Merendree. Zijn goederen werden geconfisqueerd. Was een gezaghebbend personage in zijn geboortestreek. Heeft samen met zijn neef Pieter de Pau de grondslag gelegd van het anabaptisme in en rond Merendree.

STEYAERT, Jan, inwoner van Hansbeke. Werd samen met zijn vrouw Janneken Settermans in 1609 lid van de Hervormde Kerk in Aardenburg.

STEYAERT, Joost, inwoner van Merendree. Na het 'Wonderjaar' 1566 als anabaptist vervolgd.

STEYAERTS, Joos, zoon van Arents, geboren te Zomergem. Werd op 12 juni 1574 wegens heresie gehangen.

STEYAERT, Olivier, inwoner van Merendree. Werd in 1627 een verstokt ketter genoemd. Op 28 juni 1649 woonde hij in Aardenburg, vluchtte voor Merendreeaanse anabaptisten.

SUTTERMAN/DE ZUTTERE/DE SUTTER, Cornelis, zoon van Geraert. Doopsgezinde. Landmeter in Aardenburg. Verkoopt in de heerlijkheid Merendree-Vinderhoute samen met zijn meerderjarige broers en zusters een eigendom in 1666.

SUTTERMAN/DE ZUTTERE/DE SUTTER, Geert (Geraert), lid van de Doopsgezinde Gemeente Aardenburg op 7 april 1637. Donateur van de nieuwe kerkzaal te Aardenburg 1636-1650. Oud-burgemeester van Aardenburg. Betaalde rente op huis en grond in Hansbeke (Zande) en is dus waarschijnlijk van daar afkomstig. In 1649 overleden in Aardenburg. Had volgende kinderen: Joannes, Jacobus, Janneken, Cornelis en Pieter.

SUTTERMAN, Martynken, dochter van Cornelis. Echtgenote van Olivier Steyaert uit Merendree. Woonde in 1649 als weduwe in Aardenburg.

TAATS, Jan, landbouwer uit Merendree. Werd op 1 april 1612 lid van de Hervormde Kerk in Aardenburg.

TAETSE, Gerlof, geboren in Merendree. Vertrok naar Engeland als banneling. Trok vandaar naar Leiden en werd er poorter op 19 juli 1577.

TATS, Arent, landbouwer uit Merendree. Werd op 12 juli 1609 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg. Was in 1584 voogd in Merendree.

TATS, Sara, echtgenote van Gillis Van Kerrebroeck uit Hansbeke. Werd op 9 januari 1611 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

TIMMERMAN, Geeraert, afkomstig van Meigem, getrouwd met Syntgen van der Strate. Werden op 5 juli 1615 lid van de Hervormde Kerk in Aardenburg. Als weduwnaar overleden te Meigem, waarschijnlijk in 1649.

VAN BUREN, Martinus, ook Marten van Buere genoemd. Woonde op een hofstede te Hansbeke in de wijk *Kercke*. Hoewel hij zijn paasplicht volbracht werd hij in 1642 verdacht van ketterij. Hij week uit naar Lovendegem.

VAN DAELE, Matthijs, afkomstig van Hansbeke. Werd samen met zijn echtgenote Sara Settermans in 1610 lid van de Hervormde Kerk in Aardenburg.

VAN DAELE, Maurits, inwoner van Hansbeke. Nam tijdens de troebelen van 1566 de leiding op zich van de hervormde broederschap in de streek van Merendree.

VAN DAELE, Willem, zoon van Maurits. Kleermaker uit Hansbeke. Doopsgezinde. Gearresteerd te Gent op 24 maart 1562 toen hij als getuige weigerde een eed te doen. Op 19 augustus 1562 bekende hij herdoopt te zijn. Werd op 23 december 1562 te Gent op de brandstapel terechtgesteld en zijn goederen werden geconfisqueerd.

VAN DER DONCT, Pieter, ketter uit Hansbeke. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

VAN DER STRATE, Syntgen, echtgenote van Geeraert Timmerman uit Meigem. Werd op 5 juli 1615 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

VAN DER VINCKT, Martin, wever uit Hansbeke. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568. Vertrok in ballingschap naar Engeland. Trok van Engeland naar Leiden en werd er poorter op 5 juli 1577.

VAN DER VINCKT, Michiel, wever uit Hansbeke. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

VAN DE WALLE, Janne, inwoonster uit Merendree. Werd op 12 juli 1609 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

VAN EENHOORNE, Jan, geboren in 1527. Linnenwever uit Landegem, woonde er op de wijk Overdam. Werd samen met zijn vrouw Janneken Kindekens op 26 september 1561 gearresteerd. Was enkele jaren tevoren gehuwd tijdens een doperse bijeenkomst. Zij hadden drie kinderen: David, Betgen en Tanneken. Het laatste kind was op het ogenblik van de arrestatie acht maand oud en nog niet gedoopt. Zelf waren de ouders nog niet herdoopt maar ze wensten het te worden zodra ze er de gelegenheid toe hadden. Voerde samen met Pieter de Joncheere een propaganda-actie in Hansbeke. Werd verbrand op de Vrijdagmarkt te Gent op 12 maart 1562. Zijn echtgenote Janneken Kindekens werd op 24 maart 1562 onthoofd in het Gravensteen te Gent.

VAN HAZENBERGHE, Roeland, omstreeks 1574 geboren. Woonde aanvankelijk in Merendree en was kleermaker van beroep. Vertrok naar Middelburg waar hij kort voor 7 oktober 1609 tot doopsgezind leraar beroepen werd. Reeds in 1603 onderwees hij in Merendree Salomon Clays in de leer. Nog in datzelfde jaar 1603 werd hij minister der Doopsgezinde Gemeente Vlissingen. Voerde in 1609 het woord op een hervormde bijeenkomst tussen Lovendegem en Sleidinge.

VAN HOUCKE, Michiel, zoon van Pieter uit Nevele. Geboren ca. 1537. Landarbeider. Enkele jaren vóór 1560 herdoopt. Vestigde zich in Gent. Op 7 januari 1560 door inquisiteur Titelmans gearresteerd en op 2 maart 1560 op de Vrijdagmarkt te Gent verbrand. Zijn goederen werden geconfisqueerd.

VAN HULLE, Catharina, ketter uit Merendree. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568. Werd in november 1568 verbannen.

VAN HULLE, Gabriël, woonde op 3 november 1578 de synodale vergadering in Gent bij. Ouderling in de Calvinistische Gemeente van Hansbeke in 1578.

VAN HULLE, Gillis, geboren te Hansbeke of Merendree. Werd op 6 juli 1608 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg. Overleden te Kloetinge op 1 oktober 1623. Getrouwd met Mayken Speeckaerts. Hun dochter Francijntje trouwde met Jan Braat, landman, lid van de Hervormde Kerk te Kloetinge, overleden voor 21 juni 1641.

VAN HULLE, Janneken, doopsgezinde uit Merendree. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568. Keerde terug en werd te Gent gearresteerd en er op 7 november 1570 op de Vrijdagmarkt verbrand.

VAN HULLE, Maeyken, ketter uit Hansbeke. Deed in het begin van de 17de eeuw onder haar hervormde geloofsgenoten twijfel rijzen omtrent het ware geloof.

VAN HULLE, Sara, inwoonster uit Merendree. Werd op 12 juli 1609 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

VAN HULLE, Syntgen, echtgenote van Arent Tats uit Merendree. Werd op 12 juli 1609 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

VAN KERREBROECK, Gillis, landbouwer uit Hansbeke. Echtgenoot van Sara Tats. Werd op 3 oktober 1610 lid van de Hervormde Kerk te Aardenburg.

VAN LEUVEN, Francois, zoon van Willem. Vond met zijn Landegemse echtgenote in Dantzig (nu Gdansk in Polen) omstreeks 1572-74 een veilig onderkomen na de razzia van 2 op 3 maart 1568. Het is niet goed uit te maken of hij doopsgezind of calvinistisch was.

VAN LEUVEN, Willem, misschien uit Landegem. Werd als ketter terechtgesteld in 1553.

VAN LOVENDEGHEM, Johanna, ketter uit Merendree. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

VAN LOVENDEGHEM, Olivier, ketter uit Merendree. Vluchtte in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

VAN MAELE, Pieter, geboren te Gent in 1523, zoon van Willem. Metser, wonende in Landegem, echtgenoot van Lynken de Meyere (°1536). Uit hun woonplaats Landegem *ofte daer ontrent* naar Gent gekomen. Gehuwd in een doopsgezinde vergadering. Hij was herdoopt. Hadden een kind van een vijftal dagen oud zonder doopsel laten sterven. Werd op 26 september 1561 gearresteerd. Werd verbrand op de Vrijdagmarkt te Gent op 16 juli 1562.

VAN MALDEGEM, Jacques, geboren in Hansbeke of Zomergem in 1579. Was anabaptist in Aardenburg in 1607. Na de doopsgezinde bijeenkomst van 10 oktober 1609 tussen Lovendegem en Merendree aangehouden en verbannen. Sedert 1629 'minister' in de kerkgemeenschap van Ter Biesen te Aardenburg. Enkele jaren voordien door de bisschop van Gent uit de ban gedaan wegens ketterij.

VAN MALDEGEM, Pieter, zoon van Joos, inwoner van Nevele. Werd samen met zijn echtgenote Betkin Martins (°Deinze) op 30 december 1561 gearresteerd. Beiden waren reeds geruime tijd vóór die datum herdoopt. Hadden een nog niet gedoopt kind van 2,5 jaar oud; een ander hadden ze zonder doopsel laten sterven. Pieter werd op 16 juli 1562 op de Vrijdagmarkt te Gent verbrand.

VAN MULLEM, Pieter, wever uit Landegem. Komt in 1557 voor op de lijst van belastingplichtigen in Landegem en woonde er op de wijk Vier Hekkens. Kreeg met zijn vrouw ca. 1568 een lichte straf omdat ze berouw hadden vertoond voor hun 'dwalig'. Trokken ca. 1572-74 naar Friesland dat een betrekkelijk veilig gebied was voor de dopers.

VAN RENTERGHEM, Christiaan, geboren in Landegem. Winkelier en poorter te Goes op 19 november 1645, overleden voor 1662. Getrouwd met Mayken Passchiers Heulens (Van Hulle).

VAN RENTERGHEM, Geeraert, inwoner van Landegem. Was ca. 1613 lid van de Hervormde Kerk in Aardenburg.

VAN RENTERGHEM, Pieryntgen, echtgenote van de doopsgezinde Jan Specart uit Nevele. Werd op 30 maart 1614 lid van de Hervormde Kerk in Aardenburg.

VAN SLUYS, Maerten, zoon van Guilliame, doopsgezind. Was bakker in Lovendegem. Op 18 mei 1646 werd hij poorter van Aardenburg. Voor het omstreeks in 1650 gereedgekomen nieuwe vermaanhuis aan de Weststraat in Aardenburg schonk hij 7 Vlaamse ponden. Hij is overleden na 1663.

VAN SPEYBROUCK, Pieter, geboren te Lovendegem. Doopsgezind. Trouwde op 3 april 1671 te Aardenburg met Sara Mestdach, geboren in 1651 te Nieuwvliet.

VAN VLAENDEREN, Filip, ketter uit Merendree. Vluchtte samen met zijn vrouw in de nacht van 2 op 3 maart 1568.

VAN VUYT, Maerten, geboren in Hansbeke. Poorter geworden van Leiden op 5 juli 1577.

VAN WASSENHOVE, Daniel, geboren in Waarschoot, zoon van Gheeraert, 25 jaar oud in 1609, getrouwd met de dochter van Jacques van den Kerckhove, woont in Middelburg (Zeeland) en is olieslager van beroep. Beschuldiging: is wederdoper; preek bijgewoond in de buurt van Merendree.

Straf: eeuwige verbanning. In 1609 was hij lid van de Doopsgezinde Gemeente Middelburg. Hij stierf er op 11 mei 1644 en werd begraven volgens de doopsgezinde ritus.

VAN WASSENHOVE, Sara, dochter van Geeraert, getrouwd met Pieter Slock, was in 1609 ongeveer 30 jaar. Beschuldiging: naar enkele predikaties geweest in Lovendegem. Volgens pastoor vanden Keere is Sara *heretycque* en bovendien heeft zij "tharen huise vergaderingen van wederdoopsche vrouwe personen" gehouden. Toen zij daarvoor door de pastoor werd berispt, heeft zij bekend en zei daarbij dat zij er niets kan aandoen dat mensen naar haar huis komen. In haar huis heeft de pastoor een bijbel gevonden die in het Vlaams is opgesteld. Vreemd genoeg werd Sara helemaal niet gestraft. Na het overlijden van haar man Pieter Slock vestigde zij zich in het doperse De Biezen bij Aardenburg.

VERVEENINCKX, Maeyken, echtgenote van Geeraert Van Renterghem uit Landegem. Werd op 7 juli 1613 lid van de Hervormde Kerk in Aardenburg.

VERVINCK, Aegidius, inwoner van Hansbeke. Werd tussen 1627 en 1644 door bisschop Triest verdacht van ketterij.

VERVINCK, Petrus. Waarschijnlijk dezelfde als Petrus Van Vynct op de wijk Ro en Zande te Hansbeke en waarschijnlijk een derde zoon van Vintgen Heyndricx, de ketterse weduwe van Jan Van Vinckt, zoon van Jacob.

VEUGHELE (VOGHELE), Matthias, monnik van de abdij Drongen en pastoor van Landegem in 1613-1614. Werd als ketter afgezet.

WAELPUT, Adriaen, zoon van Jan, 50 jaar in 1609, kleermaker in Lovendegem. Beschuldiging: naar predikatie geweest in Lovendegem. Straf: zak rogge schenken aan de armen van Lovendegem.

WAELPUT, Gelynken, dochter van Adriaen, 18 jaar oud bij haar arrestatie in 1609. Woonde bij haar zwager Lieven Leenezone in Lovendegem. Beschuldiging: drie maanden in Zeeland gewoond en er predikaties van wederdopers bijgewoond. Geen straf.

WILLEMS, Catelyne werd samen met haar zuster Susanne diverse malen door bisschop Triest in zijn visitatieverslagen van Lovendegem van 1646 en 1648 zeer verdorven ketter genoemd. In 1651 wordt aangetekend dat zij vertrokken zijn. Reeds in 1636 werd zij lidmaat van de Doopsgezinde Gemeente van Aardenburg. Waarschijnlijk bleef zij in Lovendegem wonen en behoorde zij tot die groep dopers die wekelijks op zaterdagavond of zondagmorgen te voet of per kar naar Aardenburg trokken om er de doopsgezinde vermaningen bij te wonen.

WITTENVRONGEL, Joosyntien, dochter van Pieter. Geboren omstreeks 1634 te Lovendegem, overleden na 1671 in Aardenburg. Doopsgezind.

Geraadpleegde werken

A. BOLLAERT, Poesele doorgelicht tijdens de contrareformatie via de kerkrekeningen en de visitatieverslagen van bisschop Triest, in *Het Land van Nevele*, jg. 23 (1992), afl. 3, p. 169-192.

R. DEBBAUT, Wederdopers te Lovendegem anno 1609, in *De Levensboom*, jg. 6 (1993), nr. 4, blz. 96-99.

J. DECAVELE, *De dageraad van de reformatie in Vlaanderen (1520-1565)*, 2 dln., Brussel, 1975.

J. DECAVELE, Het Land van Nevele in de hervormingstijd, in *Het Land van Nevele*, jg. 12 (1981), afl. 4, blz. 147-174.

J. DESREUMAUX, Vlaamse migranten uit Engeland naar Leiden uitgeweken in de tweede helft van de zestiende eeuw (1575-1579), in *Het Beloofde Land*, Dikkebus, 1992.

W. JOOS, Een doopsgezind Bellemnaar gefusilleerd tussen Bierstal en het rabot van Zoete Moeie anno 1622, in *De Belle*, jg. 14 (2001), nr. 3-4.

W. JOOS, Ghijsel Hebb(e)recht op een na laatste Vlaamse doopsgezinde vermaner in Aardenburg, verdacht van socinianisme, in *Appeltjes van het Meetjesland*, jg. 64 (2013), p. 2-5-16.

N. KERCKHAERT, De heresie in het Meetjesland tijdens de eerste helft der 17e eeuw, in *Appeltjes van het Meetjesland*, jaargang 1954, blz. 5-29.

J. LUYSSAERT, Het kerkelijk leven te Landegem volgens de visitatieverslagen van bisschop Triest (1632-1654), in *Het Land van Nevele*, jg. 33 (2001), afl. 1, blz. 11-37.

J. LUYSSAERT, Merendree in de visitatieverslagen van bisschop Triest, in *Het Land van Nevele*, jg. XX (1989), afl. 3, blz. 179-203.

J. LUYSSAERT, Vervolging van de doopsgezinden in het zuiden van het Meetjesland in de 16de en 17de eeuw, in *Appeltjes van het Meetjesland*, jg. 63 (2012), p. 115-154.

A. MARTENS, Hansbeke in de visitatieverslagen van bisschop Antoon Triest, in *Het Land van Nevele*, jg. XIX (1988), afl. 2, blz. 131-145.

A. MARTENS, Jan Martens (1590-1646), doopsgezind baljuw te Hansbeke, in *Het Land van Nevele*, jg. XVII (1986), afl. 3, blz. 117-129.

L. NEYT, *De Staten van Goed van de heerlijkheid Merendree*, 2 dln., Tielt, 1980-1981.

V. POOLEN, Doopsgezinden uit het Land van Nevele en het Meetjesland die zich in Zeeuws-Vlaanderen hebben gevestigd, in *Mensen van toen*, jg. 6 (1996), afl. 3, p. 50-72.

J. SCHEERDER, De Hervorming te Deinze (1534-1569), in *Bijdrage tot de geschiedenis der stad Deinze en het land aan Leie en Schelde*, jg. 47 (1980), blz. 25-88.

J. VAN DE CASTEELE, Nevele in de visitatieverslagen van bisschop Triest, in *Het Land van Nevele*, jg. 7 (1976), afl. 4, blz. 187-208.

G.A.C. VAN VOOREN, Oostvlaamse immigratie in westelijk Staats-Vlaanderen in de eerste helft der zeventiende eeuw, in *Liber Amicorum Achiel De Vos*, Evergem, 1989, blz. 259-260.

A.L.E. VERHEYDEN, *Het Brugsch martyrologium*, Brussel, 1944.

A.L.E. VERHEYDEN, *Het Gentsche martyrologium (1530-1595)*, Brugge, 1946.

Schriftelijke inlichtingen van Klaasjan Visscher uit Enschede (NL)

Jan Luyssaert
april 2021
Merendree